

CĂLUGĂRUL ICONAR IRINEU PROTCENCO ȘI CELEBRA SA ICOANĂ *TÂNGUIREA MAICII DOMNULUI*

Adelaida Chiroșca

În multe lăcașe sfinte din Republica Moldova poate fi văzută o impresionantă icoana, în care Maica Domnului este zugrăvită înlăcrimată și cu mâinile unite în rugăciune (fig. 1). Este reprezentată pe fundalul cerului, încărcat de nori gri-verzui cu descărcări galbene-roșiatice, accentuându-se astfel durerea mamei, care își deplânge fiul și, în același timp, rugăciunea ei pentru oameni. În acest context menționăm biserica „Acoperământul Maicii Domnului” de la mănăstirea Cosăuți (Soroca), Mănăstirea Frumoasa (Călărași), Catedrala „Scimbarea la Față” și Catedrala „Sfânta Teodora de la Sihla” din Chișinău, biserica din curtea Universității de Stat din Moldova „Sfântul Mare Mucenic Dumitru” și multe altele. Puțini știu, însă, că prima icoană de acest fel a fost pictată pe la mijlocul secolului al XX-lea de zugravul de la mănăstirea Sihăstria Irineu Protcenco, ale cărui lucrări erau foarte căutate la acea vreme în România și departe de hotarele ei. Această lucrare a fost, de fapt, o icoană „de probă”, executată de pictorul, proaspăt venit la Sihăstria, la îndemnul starețului acesteia, marele Părinte Cleopa (Bălan 2006, 12). Frații de la Sihăstria i-au admirat lucrarea, apreciind înalta calitate și profunzimea subiectului. Va deveni celebră cu numele *Tânguirea Maicii Domnului*.

Irineu Protcenco (fig. 2), în lume Ivan Protcenco, s-a născut la 8 mai 1888 în satul Novaja Pavlovka, gubernia Harkov, Ucraina. Provine dintr-o familie de nobili – Samson și Evdochia Protcenco. De mic îi plăcea să deseneze și va consacra acestei ocupații aproape tot timpul liber. Picta lăcașe sfinte, picta chipuri de sfinți, care îi reușeau în mod deosebit. Văzând acest dar al fiului lor, părinții îl vor da la școala specială de pictură bisericească din Herson, mai apoi la Academia de Arte Frumoase din Kiev, secția pictura bisericească în ulei. Va absolvi cu mențiuni speciale această instituție de învățământ și va alege să-și execute lucrarea de licență la Mănăstirea Suruceni (Ialoveni). Va

activa aici, în calitate de pictor, în perioada anilor 1907-1909 (Bălan 2006, 6). Vor fi, după cum relatează cei ce l-au cunoscut, cei mai fericiți ani din tinerețea lui, pe care nu i-a uitat niciodată. În această perioadă și-a format calitățile de pictor bisericesc. Cu toate că era prima sa lucrare, pictura de la Su-

Fig. 1. Irineu Protcenco, *Tânguirea Maicii Domnului* (după Bălan 2006).

ruceni¹, care încă se mai păstrează, vedește un deosebit talent în arta portretistică, în executarea detaliilor, alegerea culorilor. Aici, la Suruceni, va deprinde obiceiul de a nu mânca înainte de a începe lucrul, obicei pe care l-a urmat toată viața sa. Pictura îl absorbea într-atât încât uita de multe ori să mănânce chiar după ce termina lucrul în biserică. Iată de ce icoanele pictate de Irineu Protcenco, „ieșeau frumoase și îndemneau sufletul la rugăciune” (Bălan 2006, 6). Încă pe timpul când se afla la Suruceni, se gândea să se consacre vieții monahale. Mergea regulat la slujbe, asculta corul bisericesc, îl impresiona atmosfera ce domnea la mănăstire – liniștea, pacea, bunăvoința. Doi ani, cât s-a aflat aici, au fost o adevărată revelație pentru tânărul Ivan Protcenco. Pictura îi reușise, fu-

¹ Aducem sincere mulțumiri stareței de la Mănăstirea Suruceni – măicuța Epistimia, care ne-a oferit cu amabilitate imagini privind pictura murală a Bisericii „Sf. Gheorghe” de la Mănăstirea Suruceni, așa cum arăta ea în anul 1992, înainte de renovare. Maica stareță ne-a vorbit, de asemenea, despre icoanele vechi ce se păstrează la mănăstire și despre starețul Iosif Gargalac, care le-a păstrat în perioada cât biserica a fost închisă. Grație bunăvoinței măicuței Epistimia, am reușit să realizăm și mai multe imagini din pictura actuală a acestei Biserici.

Fig. 2. Irineu Protcenco (1888-1953) (după Aioanei 2009).

sese apreciat cu mențiunea „Magna cum Laude”. I se deschidea calea unei cariere reușite de pictor bisericesc. Măicuțele de la mănăstire îl îndemneau să se consacre monahismului. Dar tânărul absolvent hotărăște să se întoarcă acasă. În anul 1910 se căsătorește și, după cum menționează unele surse (Bălan 2006, 8), trece cu traiul la Chișinău, unde își deschide un atelier de pictură și lucrează intens, pictând icoane, dar și portrete ale unor personalități contemporane.

Alte surse, însă, spun că la întoarcerea sa acasă, după absolvirea școlii de arte din Kiev, va deveni un mare pictor al Ucrainei (Aioanei 2009, 99).

Ceva mai târziu va participa la Primul Război Mondial, din care se va întoarce fără un ochi. Dar problemele lui nu se vor opri aici. Nu prea reușise în alegerea partenerei de viață. Soția sa era departe de idealurile și aspirațiile lui. Ioan Protcenco se regăsea doar în pictură și rugăciuni. Într-o perioadă scurtă îl părăsește soția și își pierde, rând pe rând, toți cei trei copii. Îndurerat, dezamăgit, se apropie din ce în ce mai mult de Domnul, doar El aducându-i liniștea, bucuria și echilibrul. Se refugiază la Chișinău, unde se căsătorește din nou, dar de această dată soția lui, Pelagheia Scobiciov, îi va fi alături până la urmă. Înțelegea vocația și menirea lui. Veni peste casa lor bucuria, liniștea, pacea și înțelegerea.

Unii autori povestesc că în timpul aflării sale la Chișinău, va crea lucrări de valoare, care îl vor face cunoscut. Ca fire modestă, nu-și semna niciodată icoanele. „Artistul se pierde în spatele Tradiției care vorbește”, spunea un mare teolog rus (Evdochimov 1992, 159). Chiar nesemnate fiind icoanele, toți recunoșteau în ele stilul inconfundabil al artistului. Devenise celebru. Era atât de solicitat, încât nu se mai descurca de unul singur. Își luase ucenici, dar lucrul de bază tot el îl îndeplinea. Realiza opere de artă de mare măiestrie. „Fie ansambluri întregi de pictură în ulei, ... fie icoane separate, miniaturi, icoane praznicale. Unele le împodobeau în foiță de aur, cu gravuri și chenare în email” (Bălan 2006, 9). Constituindu-se la Chișinău „Asociația pictorilor basarabeni”,

Ioan Protcenco este ales președintele ei². El primea comenzi de picturi bisericești și mergea în fruntea unei comisii pentru recepționarea lucrărilor. Lui îi revenea să facă părțile principale ale picturilor: icoanele din catapeteasmă, icoanele împărătești și Icoana Maicii Domnului din mijloc (Bălan 2006, 9).

În perioada anilor 1925-1939 pictorul realizează multe icoane pentru Nicanor Bica, părintele de la schitul Darvari (România), pe care le vindea apoi ca fiind pictate la Sfântul Munte și pentru care lua suprapreț. A mai pictat și pentru negustorul Constantinescu din București, care avea propriul său magazin, și care i-a comandat foarte multe icoane în această perioadă. Erau atât de iscusit lucrate, încât putea spune că „...harul meu și puterea mea sunt cu această imagine” (Evdochimov 1992, 158).

Alte izvoare ne spun că viața la Chișinău, în primii ani de ședere, nu i-a fost de loc ușoară. Citim în una din ele: „Fără familie și fără avere, se întreținea pictând icoane și realizând, după mărturisirea Arhimandritului Bartolomeu Florea, superbe portrete ale oamenilor importanți ai vremii” (Aioanei 2009, 99). Aceste date contradictorii s-ar putea explica prin faptul că până la noi au ajuns foarte puține informații referitoare la viața și activitatea acestui pictor. Viața grea și încercările l-au făcut să se închidă în sine, vorbea foarte puțin, mai mult medita în tăcere. Cei, care au avut fericirea să-l cunoască, au plecat, mai toți, spre cele veșnice.

Mărturiile ar putea fi lucrările pe care le-a realizat pictorul, aflându-se aici. Din surse aflăm, că în perioada anilor 1927-1939 a pictat pentru „catedrala Ciuflea din Chișinău, Catedrala din Chilia Nouă, o biserică și Paraclisul Seminarului de la Ismail, un paraclis la Mănăstirea Chițcani” (Aioanei 2009, 100). S-a mai păstrat oare ceva din aceste lucrări, realizate de pictor în perioadă aflării sale la Chișinău?

Se prea poate că la Mănăstirea de la Chițcani a mai rămas ceva din pictura lui Ioan Protcenco. Nu ne putem expune cu siguranță, dar una din scenele picturii murale de aici este aproape identică cu cea din Paraclisul „Sfinților Părinți Ioachim și Ana”, pe care acesta a pictat-o mai târziu la Sihăș-

² În ANRM, însă, lipsesc date cu privire la această afirmație.

tria. Este vorba de scena Iisus Hristos pe Cruce (fig. 3, 4).

La Mănăstirea Suruceni, grație unor împrejurări întâmplătoare, la prima vedere, s-a păstrat aproape integral pictură murală, realizată de acest mare artist în anii săi de tinerețe. În perioada când mănăstirea fusese închisă (1959-1992) și reorganizată într-un spital, Biserica de vară cu hramul „Sf. Gheorghe” fusese transformată într-un club. Șeful spitalului a dispus ajustarea unui tavan, care a acoperit bolta bisericii, și care a protejat, de fapt, pictura în toți acești ani. Odată cu redeschiderea

lăcașului, pictura a fost renovată numai în locul unde crăpase peretele, în rest s-a recurs doar la îmborspătarea culorilor, după cum ne-a menționat maica stareță (fig. 5-9).

Fig. 3. *Iisus Hristos pe Cruce, Paraclisul Sfinților Părinți Ioachim și Ana, Mănăstirea Sihăstria (după Bălan 2006).*

Fig. 4. *Iisus Hristos pe Cruce, Mănăstirea Noul Neamț, Chițcani.*

Fig. 5. *Sfânta Treime, Biserica „Sf. Gheorghe”, Mănăstirea Suruceni.*

Fig. 6. *Fragment din pictura murală, Biserica „Sf. Gheorghe”, Mănăstirea Suruceni.*

Fig. 7. *Fragment din pictura murală, Biserica „Sf. Gheorghe”, Mănăstirea Suruceni.*

Fig. 8. *Maica Domnului „A Semnului”, Biserica „Sf. Gheorghe”, Mănăstirea Suruceni.*

Fig. 9. *Maica Domnului cu Pruncul, scenă din altar, Biserica „Sf. Gheorghe”, Mănăstirea Suruceni.*

În anul 1940, Ioan Protcenca împreună cu soția sa se refugiază în România, unde, de fapt, începe un nou capitol al vieții sale. La început au pribegit cam vreo șapte ani, fără acte, fără bani. Au fost ajutați de același călugăr Nicanor Bica de la schitul Darvari din București (Aioanei 2009, 99). În această perioadă, după cum spun sursele, picta icoane mici, dar și ele erau executate cu atâta măiestrie, încât au ajuns să fie foarte întrebate. „Se răspândesc prin capitală sute de icoane, pictate de Ioan Protcenca”, citim la Ioanichie Bălan (Bălan 2006, 11).

Una din icoane a ajuns și la Arhimandritul Ilie Cleopa, care tocmai căuta un pictor pentru Mă-

năstirea Sihăstria, proaspăt renovată. Prin străduințele acestuia, Ioan Protcenca împreună cu soția se stabilesc în 1947 la Mănăstirea Sihăstria. Aici urma să execute pictura murală interioară a Paraclisului „Sfinților Părinți Ioachim și Ana”. Va picta acest paraclis aproape patru ani. „Nici odată în viață nu realizase icoane mai frumoase ca la mănăstirea Sihăstria, spunea cineva care le văzuse” (Bălan 2006, 13). În luna mai anul 1953 va desena ultima scenă din acest paraclis – „Vindecarea bolnavilor”. „Un desen plin de mișcare, o scenă superbă” (Bălan 2006, 15). Dar nu reușește să-l împodobească în culori. Starea sănătății lui, care l-a tot dat de sminteală pe parcursul vieții, se agravase rău. Simțind sfârșitul, roagă să fie călugărit. Îi spusese Părintelui Ilie Cleopa, că încă din tinerețe voise să intre în mănăstire, dar n-a fost prea vrednic pentru aceasta.

A fost făcut direct schivnic. L-au îmbrăcat în rasă, i-au pus mantie și în mâna dreaptă Sfânta Cruce. Primise numele de Irineu. După trei zile, la 20 august 1953, a adormit întru Domnul. A fost un mare meșter iconar. Mulți au încercat să repete ceva din lucrările lui, dar niciuna din reproduceri nu s-a ridicat la înălțimea originalului. Arhimandritul Sofian Boghiu, care a fost și un apreciat pictor, a zugrăvit multe mănăstiri și biserici din România. A pictat și la Slatina. În biserica din acest sat se păstrău din icoanele lui Irineu Protcenca. I-a cerut preotului Petru Ciobanu, parohul bisericii, îngăduința de a avea icoana în chilia lui mai mult timp. A adus-o la București și a încercat să-i facă o copie. După mai bine de un an i-a restituit-o și i-a mărturisit: „Am încercat, dar n-am reușit. Cine se poate pune cu marele Irineu Protcenca...” (Aioanei 2009a, 31).

Irineu Protcenca a fost un mare pictor de icoane. Operele lui împodobesc și până astăzi multe schituri și biserici din România. Printre ele menționăm Schitul Icoanei din București, Catedrala Mitropolitană din Iași, Mănăstirea Crasna, Mănăstirea Samurcășești, bisericile din Grințieș, Pipirig, Slatina ș.a. Biserica din satul Rădăseni păstrează printre odorele de preț și un epitaf pictat de vestitul iconar Irineu Protcenca, în 1953, pentru odihna sufletului său (Bălan 2006, 15).

Din toate icoanele ajunse până la noi cele mai frumoase sunt ale Maicii Domnului: Axionița, Prodromița, Dulcea sărutare etc. Icoana care l-a făcut celebru este, totuși, „Tânguirea Maicii Domnului”, care se păstrează până în zilele noastre în Paraclisul „Sfinților Părinți Ioachim și Ana” de la Mănăs-

tirea Sihăstria. Este misterioasă istoria apariției acestei icoane. La puțin timp după ce a ajuns la Sihăstria, i s-a cerut să picteze o icoană de „probă”. Se rugase mult la Maica Domnului înainte de a începe lucrarea. Cu multe rugăciuni și zile de post a reușit să creeze acest chip plin de durere al Maicii Domnului, care privește spre ceruri, cerând Celui de Sus să se îndure de pământeni. O icoană „străină parcă de penelul unui muritor” (Aioanei 2009, 100). Cei ce l-au cunoscut își aminteau, că în una din zile i se arătase Născătoarea de Dumnezeu și i-a mulțumit pentru felul în care a pictat-o. Era una dintre icoanele cele mai dragi sufletului său și a pictat-o de zeci de ori (Bălan 2006, 10).

Celebra icoana „Tânguirea Maicii Domnului” face parte din șirul de icoane, în care Preacurata Fecioară este reprodusă fără Prunc. În Tradiția ortodoxă sunt cunoscute mai multe iconografii în care Fecioara apare fără Pruncul Mântuitor. Aici putem aminti următoarele: Maica Domnului „din Bogoliubov”, Maica Domnului „Cu șapte săgeți”, Maica Domnului „În chip de foc” ș.a.

Compoziția reproduce unul din stihurile acatiste „Nu te tângui, Maică ...”. De fapt, acest imn acatist – „Stabat Mater Dolorosa” este introdus oficial în cadrul liturgiilor începând cu secolul al XIV-lea, în care se descrie durerea Fecioarei Maria în momentul Răstignirii Fiului Său. Nu putem spune cu exactitate cine și când a scris versurile acestei cântări liturgice. Imnologii, totuși, menționează câteva nume: Sfântul Bernar Clervos (1090-1153), Papa Inochentie al III-lea (1160-1216) și Iacopone de Todi (1230-1306). Această cântare va avea o mare influență asupra elaborării temei Maica Domnului Îndurerata, care va deveni ulterior subiectul multor icoane de proveniență catolică, precum și ortodoxă. În toate aceste reprezentări, toată făptura Maicii Domnului redă marea durere de mamă după Fiul Său Răstignit.

Unele icoane reproduc chipul Maicii Domnului, care se află în fața Crucii și a Mântuitorului răstignit pe ea, altele redau chipul Fecioarei deplângându-și Fiul, coborât de pe cruce. Se cunosc și dintre cele, în care pieptul Maicii Domnului este străpuns de o sabie, evocând astfel profeția lui Simeon, făcută în biserică: „O sabie va trece prin inima ta” (Lc 2, 35). În alte compoziții Fecioara își împreunează mâinile, în care ține o năframă, sau își șterge ochii cu ea. Sunt cunoscute și icoane în care Maica Domnului cu mâna stângă își susține capul, iar cu cea dreaptă cotelul mâinii stângi.

Să nominalizăm doar câteva din acestea: Maica Domnului din Ahtârsk, Maica Domnului „Nu mă plânge, Maică”, Maica Domnului „Îndurerata”. În toate aceste icoane Maica Domnului își ține capul aplecat în jos, sau pe o parte, privirea ei exprimând o mare durere.

Pe icoana pictată de Irineu Protenco Născătoarea de Dumnezeu ridică capul în sus, ochii privesc spre ceruri, lacrimile curg pe obraji. Trăirile puternice ale Fecioarei sunt accentuate și de culorile în tonuri închise. Zugerăvită pe fundalul bolții cerești, Maica Domnului își ține mâinile încrucișate, în semn de mare durere, dar și de rugăciune. Poartă maphorion albastru închis, cu pliuri ample, pe care se evidențiază cele trei stele. Chitonul cărmiziu este împodobit cu manșete și guler, decorate cu fir de aur și pietre prețioase. Preacurata Fecioară este prezentată în nimbul aurit al gloriei sale.

Arsenie Boca scria în una din lucrările sale: „Când te-a lepădat Dumnezeu, și nici Sfinții nu se mai roagă pentru tine, a mai rămas cineva, care nu te-a părăsit: e Maica Domnului, iar Maica Domnului e ascultată” (Boca 2008, 149).

Cine încă n-a fost la Sihăstria, poate merge să se închine locurilor sfinte, poate să treacă pe la mormântul părintelui Cleopa și la cel al lui Irineu Protenco (fig. 10) și să aprindă și o lu-

Fig. 10. Mormântul lui Irineu Protenco, Mănăstirea Sihăstria.

Fig. 11. Icoana Maicii Domnului (din colecția MNAIM).

mânare în memoria acestui mare pictor iconar, care a lăsat lumii acest dumnezeiesc chip al Fecioarei, care ne aduce aminte de prototip și ne ridică la el.

În colecția MNAIM se păstrează o icoană, care seamănă mult cu cea pictată de Irineu Protcenco (fig. 11). Din fișa de evidență aflăm, că icoana a fost pictată la sfârșitul secolului al XIX-lea, dar nu este amintit nimic despre locul unde s-a aflat anterior icoana, sau cum a ajuns aceasta în colecția muzeului. Icoana este acoperită cu foiță de aur, împodobită cu gravuri și chenare de email, după tehnica de executare semănând cu mai multe icoane păstrate în patrimoniul MNAIM, pictate în atelierelor locale. După dimensiunile ce le are, a fost o icoană care a împodobit odată incinta unei biserici. Din cele menționate anterior, icoana are o mare asemănare cu cea pictată de Irineu Protcenco: aceleași culori au veșmintele Născătoarei de Dumnezeu, aceleași mâini strânse în rugăciune, aceiași ochi, plini de lacrimi și durere, străbat infinitul cerului.

Bibliografie

- Aioanei 2009:** T. Aioanei, arhimandrit, Schitul Icoana Nouă. Poartă deschisă către cer (Iași 2009).
- Aioanei 2009a:** T. Aioanei, arhimandrit, Misionarul din „Pustiul Capitalei”. In: Un iconar de suflete. Părintele Sofian Boghiu, vol. I (București 2009), 29-32.
- Bălan 2006:** I. Bălan, arhimandrit, Paraclisul Sfinților Părinți Ioachim și Ana (Sihăstria 2006).
- Boca 2008:** A. Boca, părinte, Rostul Încercărilor. In: Din învățăturile Părintelui Arsenie Boca (Iași 2008).
- Evdochimov 1992:** P. Evdochimov, Arta icoanei o teologie a frumuseții (București 1992).

The monk-painter Irenaeus Protcenco and his famous icon “Our Lady of Sorrows”

Abstract

The name of Irenaeus Protcenco (1888-1953), whose icons were in great demand in the interwar period and whose mural painting once adorned famous churches and chapels of Bessarabia, the Ukraine, and Romania, are now little known.

The famous icon painter created his works in great love for God. Although he did not sign his icons, they can be unmistakably recognized through the unique style.

Born in Ukraine in a noble family and named Ioan, he graduated from the Kiev Academy of Fine Arts and his graduate work was painting of the Suruceni monastery (1907-1909).

Later he worked in Chișinău, where he became great religious painter, the author of highly artistic miniatures, engravings with enamel, and icons for iconostases. The last years of his life he spent in Romania, at the Sihăstria Monastery, where he created probably the most beautiful and significant of his works. Here he died in the summer of 1953, three days after the adoption of the monastic vows under the name of Irenaeus. Those who know his works suggest that the most beautiful icons created by this great painter are dedicated to the Virgin. Of these the most significant are “Axion Estin”, “Prodromița”, and “Sweet Kiss”. But the most valuable icon of the painter is “Our Lady of Sorrows” from the chapel of Sts. Joachim and Anna at Sihăstria.

In the collection of the National Museum of Archaeology and History of Moldova there is kept a similar icon painted by Irenaeus Protcenco. It recalls the endless grief of the Mother about Her Son crucified on the cross.

List of illustrations:

- Fig. 1. Irenaeus Protcenco, *Our Lady of Sorrows* (after Bălan 2006).
Fig. 2. Irenaeus Protcenco (1888-1953) (after Aioanei 2009).
Fig. 3. *Jesus Christ on the Cross, Chapel of Saints Joachim and Anna*, Sihăstria Monastery (after Bălan 2006).
Fig. 4. *Jesus Christ on the Cross*, Noul-Neamț Monastery, Chițcani.
Fig. 5. *Holy Trinity*, St. George's Church, Suruceni Monastery.
Fig. 6. Fragment of wall painting, St. George's Church, Suruceni Monastery.
Fig. 7. Fragment of wall painting, St. George's Church, Suruceni Monastery.
Fig. 8. *Our Lady of the Sign*, St. George's Church, Suruceni Monastery.
Fig. 9. *Virgin with Child*, scene of the altar, St. George's Church, Suruceni Monastery.
Fig. 10. Grave of Irenaeus Protcenco, Sihăstria Monastery.
Fig. 11. Icon of the Virgin (from the collection of NMAHM).

**Монах-иконописец Ириней Протченко и его знаменитая икона
«Божья Матерь Скорбящая»**

Rezюме

Имя Ириней Протченко (1888-1953), чьи иконы пользовались большой популярностью в межвоенный период, а фрески украшали известные церкви и часовни Бессарабии, Украины и Румынии, сейчас малоизвестно.

Выдающийся иконописец создавал свои произведения с великой любовью к Богу. Хотя он не подписывал свои иконы, их можно узнать благодаря неповторимому стилю.

Ириней Протченко, в миру Иоанн, родился на Украине в дворянской семье, окончил Академию художеств в Киеве, его дипломной работой была роспись Сурученского монастыря (1907-1909 гг.).

Позже работал в Кишиневе, где обрел известность, создавая высокохудожественные миниатюры, гравюры с эмалью, иконы для иконостасов. Последние годы жизни провел в Румынии, в монастыре Сихастрия, где написал, пожалуй, самые выдающиеся из своих произведений. Здесь он скончался летом 1953 года, через три дня после принятия монашеского пострига под именем Ириней. Знатоки его творчества полагают, что самые прекрасные иконы, созданные этим великим иконописцем, посвящены образу Пресвятой Богородицы. Среди них особенно выделяются «Достоинство есть», «Продромская», «Сладкое лобзание». Но самой ценной иконой этого мастера является «Божья Матерь Скорбящая» из часовни св. Богоотец Иоакима и Анны в Сихастрии.

В собрании Национального музея археологии и истории Молдовы хранится похожая икона кисти Ириней Протченко. Она напоминает о безграничной скорби Богородицы о Сыне, распятом на кресте.

Список иллюстраций:

- Рис. 1. Ириней Протченко, *Божья Матерь Скорбящая* (по Bălan 2006).
Рис. 2. Ириней Протченко (1888-1953) (по Aioanei 2009).
Рис. 3. *Распятие Иисуса Христа, часовня св. Богоотец Иоакима и Анны*, Монастырь Сихастрия (по Bălan 2006).
Рис. 4. *Распятие Иисуса Христа*, Ново-Нямецкий монастырь, Кицканы.
Рис. 5. *Святая Троица*, Свято-Георгиевская церковь, Сурученский монастырь.
Рис. 6. Фрагмент стеной росписи, Свято-Георгиевская церковь, Сурученский монастырь.
Рис. 7. Фрагмент стеной росписи, Свято-Георгиевская церковь, Сурученский монастырь.
Рис. 8. *Божья Матерь «Знамение»*, Свято-Георгиевская церковь, Сурученский монастырь.
Рис. 9. *Богоматерь с младенцем*, роспись алтаря, Свято-Георгиевская церковь, Сурученский монастырь.
Рис. 10. Могила Ириней Протченко, Монастырь Сихастрия.
Рис. 11. Икона Богородицы (из собрания НМАИМ).

29.02.2012

Adelaida Chiroșca, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova

